

1. Juledag 2021- Brandt Klawitter (ELBK)

Salme 45:2-8, Jes 9:2-7, Luk 2:1-20, II Joh 1:1-14, Hebr 1:1-14.

Syng en ny sang for Herren – Salme 98

Hvis det er en tid i året som har spesiell musikk, må det være tiden rundt jul. I denne tiden sender radiostasjoner rundt om i hele verden ut mye vakker julemusikk. Før *koronatidene* var det alltid mange julekonserter i desember. Under den første verdenskrig var det en midlertidig våpenhvile i 1914 – en tid da fiender sluttet med å drepe hverandre og kom ut av skyttergravene for en stund og fant samvær i julesalmer og lek. Ja, viss det er en tid på året som har en spesiell forbindelse med musikk, må det være jul.

For kristne kommer ikke dette som noen overraskelse. Vi tenker på engleskaren som viste seg for hyrdene den første julen. Hva gjorde de? De lovpriste Gud og sa: "*Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden, i mennesker Guds velbehag.*" (Lukas 2:14) Ifølge teksten står det at englene "sa," men kristne har lenge forstått at denne engleaktige lovprisning ikke var annet enn den vakreste himmelske musikk. En av de eldste julesalmene som finnes (*corde natus ex parentis*, datert ca. på slutten av 300-tallet) gjør også denne forbindelsen mellom englene og sang. Det har også mange andre salmer gjort siden. Faktisk er det helt utenkelig for oss at englene skulle ha lovprist Gud i noen annen form enn med den vakreste, himmelske musikken.

Dette bringer oss til vår tekst: *Syng for Herren en ny sang*. Gitt sammenhengen mellom musikk, sang og jul, sier det seg selv at til jul bør man syng. Da er spørsmålet: Har denne salmens budskap sunket inn hos oss? Ser vi herligheten og gleden ved denne "nye sangen"?

For flere år siden hørte jeg en kordirigent snakke om stemmen vår. Han nevnte at den var unikt plassert i menneskekroppen. Den finnes midt mellom hodet og hjertet. Siden hodet er sentrum for tenkning og kunnskap og hjertet sentrum for følelser og tillit, er dette en interessant plassering. Kordirigenten fortsatte. Der hodet og hjertet møtes, der er stemmen, og sangen er en blanding av begge deler. Med andre ord kan vi si at stemmen gir uttrykk for det vi vet og det vi føler og tror. Ja, stemmen gjenspeiler hvem vi er. Enda mer, stemmen kan bare syng en tone om gangen og absolutt bare en sang om gangen.

Med her kommer et spørsmål: Hvilken sang vil du syng denne julen? Salmisten sier: "*Syng for Herren en ny sang.*" Dette høres bra ut, men her er også et problem: Vi foretrekker ofte andre sanger! Det finnes sanger i vårt menneskelige hjerte som vi er født med, eldre sanger, ikke nye. Hva snakker jeg om? La oss begynne med et eksempel. Hva med klassikeren som er bekymring? Kanskje kjenner du igjen melodien som en angst og frykt for fremtiden. Det er en melodi som spiller gjennom søvnløse netter. Hva skjer i morgen? Hvordan vil det gå med helsen min? Hva med penger? Karriere? Ungene? Verden? Og med kirken? Alt kan ofte virke som det er ute av kontroll – til og med litt dystert. Ja, denne sangen er en klassiker. Visste du imidlertid at denne klassiske sangen sjelden eller aldri nevner Gud? Her hører en ikke en fast overbevisning om at Gud har alle ting i sine hender. Den kaller ikke den kristne til bønn. Likevel ser ikke det ut til å ta bort populariteten av denne sangen. Det er nesten som om den er inngrodd dypt, dypt inne i oss. Og den er så fengende at den bare sitter fast i hodet ditt og blir der! Men salmisten har jo sagt: "*Syng for Herren en ny sang!?*"

Det finnes også andre låter. Disse er hits vi liker å syng fra tid til annen – eller i det minste nynne litt på. Stolthetens sang er en av disse. Selvfølgelig liker vi ikke å kalle den det. Vi kjenner den etter tittelen "Jeg vet best" eller "Jeg vil gjøre det på min måte". Det fleste av oss har lært teksten på denne sangen utenat. Det er teksten om å "være ganske smart om Gud-ting og ikke trenger å gå i kirken hver søndag eller kontinuerlig ta til seg av Guds Ord." Noen liker virkelig verset: "Så du hva han nettopp gjorde?" eller "Glad jeg ikke er som henne!" Og alle kjenner refrenget: "Det kan høres ut som sladder for deg. Det kan se ut som begjær for deg. Det kan se ut som egoisme eller grådighet eller sjalusi for deg. Men det stemmer ikke. Guds regler gjelder bare for deg – jeg er i utgangspunktet et godt menneske." Ja, det er litt av en hit. Men vet du, dette er en sang som aldri kommer til å sette Gud i midten. Den lærer heller ikke om hjertets omvendelse. Verst av alt, den leder aldri til at hjertet får se korset og Herren Jesus. Ja, i møte med slike gamle melodier, instruerer vår Salme noe annet. *Syng for Herren en ny sang!*

Men hva med de tider der vi ikke vil syng noen sang, gammel eller ny? Noen ganger skjer det når hjertet har blitt fylt av sorg. Det som er mest dyrebart, har blitt tatt bort. Den tomme stolen ved bordet. Hvordan kan jeg syng når hjertet mitt er så tungt? Hvordan kan jeg finne stemmen min når min verden har blitt revet i stykker? Sang og musikk kan virke ganske langt unna. Det er ingen gammel sang å syng – og absolutt ingen ny sang! Eller kanskje grunnen til ikke å syng er selvmedlidenhet eller til og med sinne mot Gud for vendingene livet har tatt. Hvorfor lot Gud dette skje med jobben min, eller kanskje i familien? Hvorfor tillot han helsen min å bli verre? Hvorfor mistet jeg vennen min? Hvorfor har vi måttet ha disse to årene med *koronatider*, uten noen reell ende i sikte – til tross for uopphørlig snakk om en frelsende vaksine og de beste råd fra eksperter? På slike tidspunkter kan hjertet godt konkludere: Nei, jeg vil ikke syng. Hva har Gud gitt meg å syng om?

Likevel, "syng for Herren en ny sang!" Dette er ikke bare en befaling som påbyr oss å synge tomme lovord. Det er ikke et slags "syng enten du vil eller ikke"-befaling. Nei, som enhver god sang, ligger det en historie bak den. Det er gode grunner til sangen. Salmisten fortsetter, "For underfulle ting har han gjort!"

Underfulle ting? Når så du sist noe vidunderlig? Når var sist gang noe skjedde som fylte deg med ærefrykt? En av de triste realitetene i vår tid – med all sin teknologi og skjermtid – er det faktum at mange har sluttet å beundre noe som helst. Vitenskapen gir forklaringer på omtrent alt mulig. Det er TV-dokumentarer å se på slik at du kan utforske jordens storhet – fra komforten i sofaen din. Ungdom vokser opp med så mange inntrykk at de til slutt ikke har noe å undre seg over lenger. Ofte fører alt dette til en følelse av meningsløshet. Livets underverk, evnen til å beundre og ha ærefrykt for noe, har nesten forsvunnet.

Men salmisten insisterer og vil ikke gi seg. Han hevder at Herren har gjort ting som virkelig er vidunderlige. Disse er hendelser som vi – samt hele verden – virkelig må undre oss over. Mens teksten fortsetter, begynne det å bli klart for oss hvorfor Salme 98 blir brukt til jul, hvorfor den er så passende. Den prøver å vise oss de vidunderlige tingene som Herren har gjort – selv det mest vidunderlige som skjedde til jul. Lytt til følgende ord: *Herrens høyre hånd og hans hellige arm har fullført frelse. Herren har kunngjort sin frelse, åpenbart sin rettferdighet for hedningene. Han har kommet i hu sin miskunnhet og sin trofasthet mot Israels hus. Alle jordens ender har sett vår Guds frelse.*

"Seier ... frelse ... rettferdighet ... barmhjertighet ... trofasthet ... til alle jordens ender." Disse er ordene i den nye sangen. Disse er ordene som forteller oss om vidunderlige ting. Disse er juleordene. Det er selvfølgelig i julen at vi feirer Jesu fødsel. Men hans fødsel var ikke bare en fødsel av nok en liten baby. Nei, hans fødsel er begynnelsen på vår Herres seier og frelse – seieren i kampen som Herren kjempet på våre vegne. Han gjorde dette da han sendte sin eneste Sønn for å bli født av Jomfru Maria. Gud Sønnen tok på seg menneskekjøtt for å føre krig med synd og død og djevelen. Han førte krig med våre fiender og seiret! Denne babyen i krybben, han er vår frelse og vår rettferdighet. Han er Guds barmhjertighet, nåde, og trofasthet i menneskekjøtt. Husker du engelens budskap til Josef: "Du skal gi ham navnet Jesus, for han skal frelse sitt folk fra deres synder." (Mt. 1:21) Og fra og med engelens åpenbaring til hyrdene har Herren gjort denne frelse kjent for alle jordens ender – selv for deg og meg! Ja, "seier ... frelse ... rettferdighet ... barmhjertighet ... trofasthet ... til alle jordens ender": disse er ordene i den nye sangen.

Men så kommer spørsmålet: Hvis disse er ordene til den «nye sangen», hva forteller det oss om de gamle sangene vi liker å synge? Hva forteller det oss om våre sanger av stolthet og bekymring? Hva forteller det oss om våre sanger av fortvilelse og hat? Hva forteller det oss om våre mange sanger som er selvcentrert og handler om "meg" og ikke har noe med Gud å gjøre? Hvis vi snur opp ned på ordene i den nye sangen, finner vi raskt ut sluttresultatene til de gamle sangene våre. Seier blir nederlag. Frelse blir død og fordømmelse. Rettferdighet blir erstattet med synd og barmhjertighet vender seg til dom. Du skjønner til syvende og sist at sangene våre ikke er "golden oldies." Nei, de er sangene av synd og død. De er sangene i et liv atskilt fra Gud. De er sangene som ødelegger tro, familie, vennskap og alt liv. Med andre ord ber Gud oss om å omvende oss fra disse sangene. Han ber oss vende oss bort fra dem. Slutt å synge og nynne på dem. Når vi tenker på at vi bare kan synge én sang om gangen, hvor tragisk er det ikke når vi velger disse dødssangene i stedet for Guds sang om seier og liv!

Men tilbake til den nye sangen! Når man hever stemmen sin og slutter seg til denne nye sangen av seier, barmhjertighet, rettferdighet og frelse, oppdager man raskt at denne sangen er en sang ulik alle andre sanger vi noen gang har kjent. Det er hele skapelsens sang! Det er selve evighetens sang! Salmen fortsetter: *Rop med glede for Herren, all jorden! Bryt ut i jubel og lovsang! Lovsyng Herren til sitar, til sitar og med sangens røst, til toner fra trompeter og horn! Rop med fryd for kongens, Herrens åsyn! La havet bruse og alt det som fyller det, jorderike og de som bor der! La elvene klappe i hendene, la fjellene juble alle sammen for Herrens åsyn! Elver og hav, ås og fjell, verden og alle de som bor i den. Harper, trompeter, horn og stemmer: syng, rop, klapp og juble. Det er sangen om liv og tilgivelse. Det er sangen om frelse og kjærlighet. Dette er vår Guds sang, og det er den nye sangen som ikke kan og ikke vil gå ut på dato i løpet av ens levetid. Jo mer en synger, jo vakrere blir musikken – musikk som til og med varer gjennom all evighet.*

Amen.